

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Goniec Czesłochowski

DIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI

Cena prenumeraty: miesięcznie 3 mk. 00 fen., kwartalnie 9 mk. 00 fen., półrocznie 16 mk. 00 fen., rocznie 30 mk. 00 fen. Redakcja nie odpowiada za ogłoszenia do domu dopłaca się 20 fenigów miesięcznie. Cena pojedynczego numeru 15 fenigów.

Redaktor lub jego zastępcy przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 10 — 2 po poł. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Ceny ogłoszeń: za wiersz pełnowygodny jednonagłowy na 1 kol. 1 mk. 20 / 15 kół 11 i 13 kol. 15 fenigów, na IV kol. 10 fenigów / Ogłoszenia drobne po 10 fenigów za wiersz.

Adres Redakcji i Administracji CZĘSTOCHOWA, ulica Państwa Maryi Nr. 35. — Telefon Nr. 5

Rada Regencyjna do Narodu Polskiego.

Wielka godzina, na którą cały naród polski czekał z upragnieniem, już wybija.

Zbliża się pokój a wraz z nim ziszczenie nigdy nieprzedawnionych dążeń narodu polskiego do zupełnej niepodległości.

W tej godzinie wola narodu polskiego jest jasna, stanowcza i jednomyślna.

Odczuwając tę wielką i na niej opierając to wezwanie, stajemy na podstawie ogólnych zasad pokojowych, głoszonych przez prezydenta Stanów Zjednoczonych, a obecnie przyjętych przez świat cały jako podstawa do urządzenia nowego współżycia narodów.

W stosunku do Polski zasady te prowadzą do utworzenia niepodległego państwa, obejmującego wszystkie ziemie polskie, z dostępem do morza, z polityczną i gospodarczą niezawisłością, jako też terytorjalną nienaruszalnością, co przez traktaty międzynarodowe zagwarantowanem będzie.

Aby ten program ziszczyć, musi naród polski stanąć jako mąż jeden i wytyczyć wszystkie siły, by jego wola została zrozumiana i uznana przez świat cały.

W tym celu stanowimy:

1. Radę stanu rozwiązać

2. Powołać zaraz rząd, złożony z

przedstawicieli najszerszych warstw narodu i kierunków politycznych.

3. Włożyć na ten rząd obowiązek wypracowania wspólnie z przedstawicielami grup politycznych ustawy wyborczej do sejmu polskiego, opartej na szerokich zasadach demokratycznych i ustawę tę najpóźniej w ciągu miesiąca do zatwierdzenia i ogłoszenia Radzie Regencyjnej przedstawić.

4. Sejm niezwłocznie potem zwołać i poddać jego postanowieniu dalsze urządzenie Władzy zwierzchniej państwową, w której ręce Rada Regencyjna zgodnie ze złożoną przysięgą władzę ma złożyć.

Polacy! Obecnie już losy nasze w znacznej mierze w naszych spoczywają rękach. Okażmy się godnymi tych potężnych nadziei, które z górą przez wieki żyłli wśród wojsku i niedoli ojcowie nasi. Niech żarliwie wszystkie, co nas wzajemnie dzielić może, a niech zabrzmi jeden wielki głos: Polska zjednoczona, niepodległa.

Józef Ostrowski.

† Aleksander Kakowski.

Zdz. Lubomirski.

Prezydent ministrów:

Jan Kucharzewski.

Warszawa, 7 go października 1918 r.

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (Urzędowo). Wielka Kwatera

Główna donosi dnia 7 października 1918 r.:

Zachodni teren walk.

Grupa wojsk następcy tronu bawarskiego ks. Rupprechta.

We Flandrii pod Cambrai dzień przeszedł spokojnie.

Grupa wojsk generała-pułkownika

v. Boehna.

Na północ od St. Quentin zacięte walki trwają od połowy września prawie bez przerwy. Mimo użycia nowych sił nieprzyjacieli nie był tu w stanie dotąd osiągnąć poważniejszych sukcesów.

Wczoraj również ataki jego, które się przed południem rozwinęły na północny wschód od Le Catelet i po obu stronach Lesdins, popołudniu zaś posunęły się na szerszym froncie na północ od St. Quentin, rozchwiała się.

Neprzyjacieli, który nad kanałem Sommy z początku zyskał pod Essigny le Petit na terenie, został dzięki pomysłynom kontratakom i nocnym wycieczkom odrzucony z powrotem aż do Renaucourt.

Grupa wojsk niemieckiego następcy tronu.

Neprzyjacieli posuwał się szybko w kierunku nowych pozycji naszych nad Alaise i Sulpe pomiędzy Pentaverit a Bazancourt i atakował je kilkakrotnie. Walki rozwijały się pod Pontaverit-Berruan-Bac, po obu stronach drogi Reims — Neufchâtel i pod Bazancourt.

Neprzyjacieli posuwał się szybko w kierunku nowych pozycji naszych nad Alaise i Sulpe pomiędzy Pentaverit a Bazancourt i atakował je kilkakrotnie. Walki rozwijały się pod Pontaverit-Berruan-Bac, po obu stronach drogi Reims — Neufchâtel i pod Bazancourt.

Neprzyjacieli posuwał się szybko w kierunku nowych pozycji naszych nad Alaise i Sulpe pomiędzy Pentaverit a Bazancourt i atakował je kilkakrotnie. Walki rozwijały się pod Pontaverit-Berruan-Bac, po obu stronach drogi Reims — Neufchâtel i pod Bazancourt.

Neprzyjacieli posuwał się szybko w kierunku nowych pozycji naszych nad Alaise i Sulpe pomiędzy Pentaverit a Bazancourt i atakował je kilkakrotnie. Walki rozwijały się pod Pontaverit-Berruan-Bac, po obu stronach drogi Reims — Neufchâtel i pod Bazancourt.

Neprzyjacieli posuwał się szybko w kierunku nowych pozycji naszych nad Alaise i Sulpe pomiędzy Pentaverit a Bazancourt i atakował je kilkakrotnie. Walki rozwijały się pod Pontaverit-Berruan-Bac, po obu stronach drogi Reims — Neufchâtel i pod Bazancourt.

Neprzyjacieli posuwał się szybko w kierunku nowych pozycji naszych nad Alaise i Sulpe pomiędzy Pentaverit a Bazancourt i atakował je kilkakrotnie. Walki rozwijały się pod Pontaverit-Berruan-Bac, po obu stronach drogi Reims — Neufchâtel i pod Bazancourt.

Neprzyjacieli posuwał się szybko w kierunku nowych pozycji naszych nad Alaise i Sulpe pomiędzy Pentaverit a Bazancourt i atakował je kilkakrotnie. Walki rozwijały się pod Pontaverit-Berruan-Bac, po obu stronach drogi Reims — Neufchâtel i pod Bazancourt.

Neprzyjacieli posuwał się szybko w kierunku nowych pozycji naszych nad Alaise i Sulpe pomiędzy Pentaverit a Bazancourt i atakował je kilkakrotnie. Walki rozwijały się pod Pontaverit-Berruan-Bac, po obu stronach drogi Reims — Neufchâtel i pod Bazancourt.

Neprzyjacieli wszędzie został odparty. W niektórych miejscach trzymają się małe oddziały na północnym brzegu Sulpe.

Neprzyjacieli atakował znacznie silniejszymi siłami nad Arnes i na zachód od St. Etienne. Tu również ataki jego pozostały bez skutku w naszych kontratakach.

Na froncie bojowym w Szampanii po dziesięciodniowych zaciętych bitwach nastąpił wczoraj przerwa. Na wschód od St. Etienne pod Orfeull i Autry odparte zostały częściowe ataki, na wielu miejscach pozostałego frontu silne natarcia wywiadowcze przeciwnika.

Grupa wojsk generała Galwitza.

Amerykane kontynuowali gwałtowne ataki swoje pomiędzy Argemni a Moza. 147 pułk piechoty generała-feldmarszałka v. Hindenburga, który już na zachód od Mozy w skutecznej obronie i w ataku rozstrzygającym przyczynił się do udaremnienia przerwania, odparł nieprzyjaciela na wzgórze na zachód od Aire. Odnaczył się przytem szczególnie gefraiter Kleinowski.

Punkt ciężkości ataków nieprzyjacielskich leżał wczoraj również po obu stronach drogi, prowadzącej z Charpestry do Romagne.

Stojące tam od dni kilku w walce pułki atacko-kotaryjskie i westfalskie odparły zupełnie kilkakrotnie natarcia przeciwnika. Amerykanie ponieśli znowu najcięższe straty.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Niemiec i Austrii zwrócił się do prezydenta Wilsona za pośrednictwem królewskiego rządu hiszpańskiego z notą pokojową.

W Bułgarii.

Przed podpisaniem aktu abdykacyjnego król przyjął kolejno wszystkich przywódców partii, którzy wszyscy bez wyjątku akceptowali jego decyzję zerwania się tronu.

Król Ferdynand wyjechał wczoraj wieczorem z Bułgarii i udał się do swej posiadłości Ebenthal na Węgrzech. Pierwszym ukazem, podpisanym przez króla Borysa, jest ukaz o demobilizacji armii.

Niemcy nie wyjdą z Ukrainy.

Biuro Wolfa donosi z Kijowa: W urzędowych kołach niemieckich twierdzą, że ponownie pogłoski o wypięciu wojsk niemieckich z Ukrainy są zupełnie nieuzasadnione.

Wojska niemieckie bezwzględnie zostaną na Ukrainie.

Chwila bieżąca.

— Odpowiedzi prezydenta Wilsona na krok pokojowy rządu niemieckiego spodziewają się w Berlinie, jak donosi „Lokalanzeiger“, lada chwila.

— Miasto Cambrai znajduje się pod ogniem ciężkich dział angielskich; miasto płonie.

— Według nadesłanych do Szajcarji wiadomości, Lloyd George, twierdzący, że...

Turecka nota pokojowa.

Cesarzki rząd turecki jednocześnie z rządem swego sprzymierzeńców

ry już od dwóch tygodni czuje się niezdrogo, został także spojęty, stan jego jest bardzo grofny.

— Deputacja właścicieli ziemskich i szlachty guberni Mohylewskiej zwróciła się do hetmana z prośbą o przyłączenie Białej Rusi do Ukrainy.

Prasa niemiecka o sytuacji.

„Berliner Tageblatt“ pisze: Niestety, nie jest rzeczą pewną, czy któryś z przyjaciół Wilsona powie doń: To, do czego ty datyś, może być urzeczywistnione tylko wtedy, jeżeli wyciągniesz rękę do pokój w tej chwili. Clemenceau już oświadczył w Paryżu, że nie należy myśleć o pokój. Czy Wilson przeświadczył się temu starcowi, który usiłuje tak pośpiesznie dyktować mu odpowiedź?

„Vorwärts“ pisze m. in. co następuje: Przeważająca część prasy uważa sytuację jako zupełnie wyjaśnioną.

Tymczasem rzeczy nie przedstawiają się wcale tak prosto. Ze Wilson na tę prośbę odpowie bezwarunkowo negatywnie, wydaje nam się rzeczą zupełnie nieprawdopodobną, lecz nie oznacza to bynajmniej, iż Wilson z całą pewnością odpowie natchmiast i bezwarunkowo: Tak.

Wilson nie może zaprosić swoich sprzymierzeńców na konferencję, nie zapewniwszy się przedtem, że przyjmą jego zaproszenie. Może on im to doradzić lub też odradzić. Czy uczyni on pierwsze, czy też drugie, — postara się prawdopodobnie uzależnić to od dalszego wyjaśnienia zamiarów niemieckich.

„Voss. Ztg.“ pisze m. in.: Niezbędna przesłanka związku narodów, opartego na porozumieniu wszystkich narodów, winna być ugoda na zasadzie porozumienia się narodów sąsiednich. Anglicy wyobrażają sobie związek narodów, jako rozdrobnioną na jaknajdrobniejsze państwa Europę pod swoim przewodnictwem. Teraz dopiero będzie musiało się wyjaśnić, czy Wilson, tak samo jak i Anglia myśli o jaknajwiększej liczbie członków tego związku narodów, czy też w przeciwnieństwie do Anglii o jaknajtrwałej części wszystkich.

Odezwa niemieckiej partji ojezystej uważa, że zasady rokowań pokojowych, które rząd niemiecki w oświadczeniu swoim uznał, są wynikiem słabej i pozabawionej jasnego celu polityki, uprawianej przez rząd od samego początku wojny.

Organ konserwatystów „Kreuzzeitg.“ pisze:

Rząd socjal-demokratyczny złożył los państwa niemieckiego w ręce Wilsona. Jednocześnie dał koalicji inny podarunek: zniszczenie starych Prus. Nie będziemy się wdawać w ocenę tego, czy propozycja pokojowa uczyniona została na czas i ujęta została tak jak należało, gdyż musimy poczekać na dalszy przebieg akcji.

Z WIDOWNI WYDARZEŃ.

Nastroj w Ameryce.

Z Nowego Jorku donoszą: Od niedzielnika spadają na giełdzie gwałtownie wszystkie walory t. zw. wojenne, a więc akcje fabryk broni, amunicji itp. Idą natomiast w górę walory pokojowe.

W społeczeństwie amerykańskim nastąpił obecnie istny szal zakładania się. Ludzie zakładają się o ogromne sumy, że pokój nastąpi jeszcze przed Bożym Narodzeniem.

Po notach pokojowych.

„Kölnische Ztg.“ w artykule, widocznie inspirowanym, zwraca uwagę na to, że reprezentowany przez księcia Maksymiljana Badeńskiego program większości parlamentarnej nie we wszystkich swoich punktach jest identyczny z żądaniami Wilsona; to też należy być przygotowanym, że jeżeli Wilson nie odrzuci tej propozycji, że sam o ciągu pół godziny, jak to uczynił z zaproszeniem hr. Buriana, to bardzo możliwe, postawi inne jeszcze warunki.

Jeżeli jednak idealizm Wilsona okaże się w problem, na króga obecnie jest wystawiony, jedynie gość siana, za którą kryje się tylko podstęp, przebiegłość, dążenie do władzy i do zniszczenia nas, to po upokorzeniu, jakie zadała naszej dumie narodowej ta nowa prośba o pokój, będziemy musieli zwrócić się znów do naszego militarysty i oprzeć się na tym militarysty, który przez tak długie lata był tarczą ochronną Prus i Niemiec i tak obronił naszą ojczyznę, że nie stała się ona zniewu, jak to już kiedyś było, hańsliwym jarmarkiem obcych narodów wojowniczym.

Wtedy będziemy musieli, jak to zaznaczył książe Maksymilian, zwoić nasze siły, gdyż walczyć będziemy musieli o życie naszego narodu w ostatecznej walce na śmierć i życie.

Sofja w niebezpieczeństwie.
Z Sofji wysłało ulaskawieniego przez króla przywódce partji włoskiej Stambulliskiego, aby powstrzymał nacierające masy i przekonał je o konieczności utrzymania porządku. Stambulliski z 3,000 żołnierzy oszańcował się pod Sofją. Do miasta masy nie mogły wtargnąć.

Depesza kanclerza.

Do Najdostojniejszej Rady Regencyjnej w Warszawie.

Przy objęciu urzędu kanclerza Rzeczy Leży mi specjalnie na sercu zapewnić Wysoką Radę Regencyjną Królestwa Polskiego, że zgodnie ze złożoną w parlamencie Rzeczy deklaracją żywie silne postanowienie ułożyć stosunek państwa niemieckiego do nowopowstałego Królestwa Polskiego w duchu sprawiedliwości i zrozumienia obopólnych interesów żywiowych, a także postarać się o możliwie najszybsze usunięcie istniejących jeszcze ciężarów okupacji. Ufajac, że Wysocka Rada Regencyjna, jak również i K. P. rząd okażą zrozumienie dla moich dążeń, wydam niezwłocznie potrzebne dla ich urzeczywistnienia zarządzenie.

(podp.) Maksymilian ks. Badeński kanclerz Rzeczy.

Dziś od rana w biurach Departamentu politycznego panuje niesłychane ożywienie. Prócz podanej powyżej depeszy kanclerza Rzeczy, otrzymał Departament następującą depeszę od d-ra Solfa.

Do Najdostojniejszej Rady Regencyjnej w Warszawie.

Na telegram z 30 września, który mi pan kanclerz Rzeczy przekazał do zatwierdzenia, mam zaszczyt zakomunikować Radzie Regencyjnej Królestwa Polskiego, że cesarskie przedstawicielstwa w Resji otrzymały polecenia zajmować się jaknajenergiczniej losem polskich obywateli narówni z poddanymi niemieckimi i udzielać im wszelkiej opieki i pomocy. Każdy pojedynczy wypadek pogwałcenia praw Polaki na terenach ewakuowanych, który dojdzie do wiadomości urzędu dla spraw zagranicznych albo jego przedstawicieli w Resji, ma być bezwzględnie przedmiotem energicznych przedstawień Rządu Sowietów.

Solf
minister spraw zagranicznych.

W odpowiedzi na powyższą depeszę, dyrektor departamentu Stanu wysłał następujący telegram:

Do Eksceleencji d-ra Solfa ministra spraw zagranicznych w Berlinie.

Najdostojniejsza Rada Regencyjna poleciła mi złożyć Waszej Eksceleencji serdeczne podziękowanie za oświadczenie, zawarte w tylko co otrzymanej depeszy. Korzystam ze sposobności, by przesłać Waszej Eksceleencji w tej donoszącej chwili serdeczne życzenia owocnej pracy.

Janusz ks. Radziwiłł
dyrektor Departamentu stanu.

W sferach rządowych zapewnają

że Rada stanu nie będzie już zwołana. Nowy rząd w porozumieniu ze stronnictwami, opracuje projekt ordynacji sejmowej i w możliwie najkrótszym czasie przeprowadzi wybory do sejmu.

Kwestja gabinetu koalicyjnego weszła na porządek dzienny.

Na wezwanie telegraficzne przybyli dziś do Warszawy wybitniejsi przedstawiciele Koła międzypartyjnego. Od rana obraduje Koło międzypartyjne nad kwestjami związanymi z przełomem.

O uwolnienie Piłsudskiego.

Departament stanu wysłał do kanclerza Rzeczy następującą depeszę: Do Jego Eksceleencji Kanclerza Rzeczy Niemieckiej w Berlinie.

W zrozumieniu wag historycznego momentu proszę o uwolnienie Józefa Piłsudskiego z Magdeburga, Stanisława Thugutta z Modlina i Władysława Thugackiego, internowanego w Berowie.

Janusz ks. Radziwiłł,
dyrektor Departamentu stanu.

Nominacja gabinetu ministrów.

Oczekiwana lista dzieł nominacji gabinetu ministrów została wstrzymana. W kołach politycznych krąży pogłoski o ustąpieniu p. Kucharzewskiego.

Żądania Polaków.

Na inauguracyjnym posiedzeniu parlamentu austriackiego wniósł postowie Dąszynski (klub socjalistów polskich), Głabiński (klub narodowych demokratów) i Tertill (prezes Koła polskiego) rezolucję, która dosłownie brzmiata, jak następuje:

I. Izba postów raczy uchwalić: Uznajemy, że każdy naród ma prawo sam postanowić o formie swej państwowości i dążymy do pokój światowego na podstawie porozumienia wszystkich narodów, któreby dało i zapewniło każdemu narodowi pełną państwową niezależność, odrzucamy zdecydowanie wszelką tajną dyplomację, która chce rozstrzygać o losach narodów bez ich wiedzy i zgody. Zwalczamy każdy militarysty i imperializm i wyrażamy opinie, że wojna światowa powinna się skończyć utworzeniem związku wolnych narodów, oraz międzynarodowego trybunału rozjemczego.

Te fundamenty pokój narodów mogą być jedynie na międzynarodowym kongresie pokojowym przy współudziale przedstawicieli wszystkich narodów ustalone. Pokój może być tylko wtedy trwały, o ile się zadocny uczyni nakazom dziejowej sprawiedliwości, t. j. o ile niepodległość wszystkich obecnie ujarzmionych narodów w całej pełni na nowo zostanie odbudowana.

II. Opierając się na tych zasadach, oświadczamy jako przedstawiciele narodu polskiego w Austrii:

1) Uważamy rozbiór Polski za gwałt dokonany na narodzie polskim, żądamy odbudowy niepodległego, — ze wszystkich polskich dzielnic złożonego państwa polskiego, z dostępem do własnego wybrzeża morskiego i z ziem o przeważającej ludności polskiej, zwłaszcza Śląska.

2) Zastrzegamy się przeciw temu, by sprawę polską traktować jako kwestję wewnętrznej polityki któregośkolwiek z państwaborczych, odrzucamy każde jednostronne rozwiązanie sprawy polskiej i domagamy się udziału przedstawicieli narodu polskiego na pokojowym kongresie, który ma rozwiązać sprawę polską.

III. Dążąc do własnej wolności, dalecy od chęci panowania nad innymi narodami, popieramy dążenia wszystkich narodów do ich pełnej niepodległości.

Organizacja — to nasza siła.

W imieniu talentu

Sztuki piękne w Częstochowie już były znane od dawien dawna. Wielki popyt na obrazy powołał do życia, jeżeli nie setki, to przynajmniej, całe tuziny malarzy, u mniejszych trzymać pędzel w ręce i mających pojęcie o jedynym typie tego lub owego świętego wizerunku. Twórcy obrazów podjąłogórskich doszli do takiej rutyny i techniki, że nie potrzebowali już nadzwyczajnych uzdolnień, przykładało się szablon do płótna, przeprowadziło raz i drugi farbą? wychodziły... bohomyzy, na uragowność sztuce i świętych postaci. Odtąd datuje się sława pędzla częstochowskiego i odtąd również zaznajamia się świat z rymami częstochowskimi, bo to, co cudaczny wyraz miało na obrazie, musiało być cudaczny wierszem i rymem opisać.

Przed kilkoma dniami zostaliśmy zaskoczeni czemś niezwykłym: miasto nasze urządziło wystawę sztuk pięknych w lokalu biblioteki im. Biegańskiego. Ciekawy przechodził, który nie chciał wiedzieć i słyszeć, jak tylko o ostawionym obrazie i rymorobstwie częstochowskim, dowiaduje się, że są w jego gnieździe rodzinnem prawdziwi artyści, wruszył ramionami, przeszedł nad tem do porządku dziennego. Niewielka ilość osób zainteresowała się wystawą obrazów i rzeźb, ale ci, którzy ją zwiedzili, przekonali się, że w Częstochowie, obok zwykłych oficyj i poddaszy obrazników, istnieją pracownie rzeźbiarskie i malarskie, w których kultura piękna prawdziwie odnosi tryumfy, a twórcy mistrzów pędzla i dłuta warte wystawy w Zachęcie warszawskiej lub nawet w galerji drezdeńskiej, czy monachijskiej.

Ogólny rzut oka, nawet profana, stwierdza w obrazach i rzeźbach, że tworzone były pod wpływem sztuki wszechpolskiej i wszechuropejskiej. Francuzki, niemieckiej i włoski malarz znalazłby tu swoje odbicia i wpływy, a polscy Brandtowie, Chelmońscy, Kossakowie, Masłowski i Straszewiczowie (swoje barwy i linje, a nawet treści i ujęcia).

Przewodniczy wszystkim, niedawno zmarły, Zarebski, ów zwykły naucejczyk rysunków, którego dopiero śmierć dożyła jako wielkiego artysty, mającego świetne tradycje w malarstwie nowoczesnym polskim. Jego „Modlitwa wieśniaczek”, „Chata”, „Ogrodniczka” i „Las” spowite w realizm życia swojskiego na łonie wsi naszej „sielskiej anielskiej”, wszystko owiane technieniem polskiej wiosny i polskiej radości, wszystko jest takie nasze, swejskie.

Niezwykły pędzel przedstawia nam p. Mączyński. Jego Tyrol, czułe umiłowaniem pejzażu, Arab (kon) pyszny w każdym calu (wpływ Kossaka); Wywiad (kopjowanie Brandta), wreszcie uderzający swym powabem Leg, gdzie impresjonistyczne kombinowanie barw i ujęcie tematu ogromnie mi przypominają Chelmońskiego i Straszewicza, dowodzą wybitnego talentu twórcy tych cacek malarskich. Słyszeliśmy, że atelier p. Mączyńskiego ma sporą galerję koni malowanych, o ile takie, jak ów Arab na Wystawie, to byśmy artystę prosili, by je nam wystawił do podziwiania.

Szczymski „Nad stawem”, dziwnie przezrocyste i subtelne każde się wpatrywać w siebie, jako wzór idealnego realizmu w obrazie.

Na szczególniejsze wyróżnienie zasługują prace p. Ruskowskiej z demu Wierusz-Kowalskiej. Jej autoportret wraz z podobizną męża dowodzą szerszego talentu; takiego wykonania mogą poażdrościć pierwszorzędni malarze. Subtelność, delikatność, idealizm wieje z całości jej prac. Warto, ażeby malarka pokazała nam większą ilość prac, które posiada w domu.

Podobać się mogą precyzyjnie wykonane kwiaty p. Kanigowskiej. Narcyz, mieczyki i róże zdają się być świeżo zerwanymi, tyle w nich jeszcze życia i krąsy.

Polecają się widziwio akwarelki i kredkowe obrazy Z. Stryjenskiej, jako też Wojkiewicza „Strach”.

Na osobną wzmiankę zasługują też prace p. E. Żaka. Wyehodzą one poza charakter wszystkich obrazów wystawionych. Jest tu impresjonizm, secesjonizm, dużo indywidualizmu i rozwodnienie barwy i tematu. Nie przeose, że i tego rodzaju sztuka może mieć swoich zwolenników, ale

uważam, że tu, czuła, choć wyodrębnienie, sztuki z dziedzin życia, a przynajmniej jej w sferę bujnej wyobraźni. Skosnookie i szerokie twarze, bez wyrazu psychicznego nie mogą pociągać, koloryt błady i nie zdecydowany nie zwraca na siebie uwagi. Przynależne jednakże należy, że talent jest nawsat duży i nader oryginalny. Rysunek pewny, swoboda ujęcia pędzla dość szeroka. Artystm wszystkich prac p. Żaka nawskroś modernistyczne.

Z rzeźb, których jest b. niewiele, zasługują na wyjątkowe podkreślenie p. S. Baryłkiego, w których czuć męski rzut dłuta, wyrazistość w chwytaniu tematu, klasyczny zakrój formy, u p. Rudlickiego czuć szkołę francuską, dobre portretowanie i fantazyjność pomysłów w grupach figuralnych.

Kto jeszcze nie widział wystawy, niech spieszy, gdyż warto poznać piękne rzeczy, a jest ich u nas niewiele.

Należy się wdzięczności Zarządowi Biblioteki, że wystawę stworzył, że daje możliwość kształcenia poczucia estetycznego naszemu ogółowi.

Ks. W. Kneblewski.

WRAŻENIA I UWAGI.

Po nocie pokojowej mocarstw centralnych zapanował wielki poploch na giełdach paskarskich. Wyrubowane do niemożliwych granic ceny na manufakturę poczyniły gwałtownie spadać, narażając spekulantów na znaczne straty. Zauważone w ostatnich dniach tendencje niżkowe stoją w ścisłym związku z ogólnym zamieszaniem na giełdach zagranicznych. Oczywiście spadek cen, wynoszący około 25 do 30 proc. na materiałach białych i do 15 proc. na skórze, będzie nadal w mniejszym lub większym stopniu kontynuowany — zależy to będzie od ogólnej sytuacji politycznej.

Nadzieja powszechnego pokoju nie przez wszystkich popitana została z równem zadowoleniem. Hyjny wojenne, zwane powszechnie paskarzami, na wieść o możliwości rychłego pokoju potracili formalnie głowy. Dla nich bowiem osobisty interes posiada większe znaczenie, aniżeli błogosławiony pokój i szczęście całej ludzkości. Znam osobnika, który na wieść o nocie pokojowej zawołał z oburzeniem w głosie: — Co za pech — do diabła! wczoraj akurat kupiłem 20 łokci pluszu!

Dla tych panów wszelkie wieści o pokoju stanowią utrapienie i jedyną troskę życia.

KRONIKA

Kinematograf szkolny. Sprawę utworzenia dla młodzieży kinematografu zajęły się gorąco szerokie kręgi naszego społeczeństwa, popierając ją czynem i słowem. Udziały na kinematograf szkolny dosięgły już sumy 4000 mk. Świadczy to wyomynie, że ogół rodziców i wychowawców rozumie potrzebę stworzenia godziwej rozrywki dla młodzieży.

Udziały w dalszym ciągu napływają; między innymi znaczniejsze liczby udziałów zakupił pp.: Piebanek—6 udziałów, M. Hoffmann—6 udziałów, W. Krzemianki—4 udz. M. Jabłoński—4 udz., ks. Gmachowski—1 udz. Wkrótce więc spodziewać się należy, że Częstochowa będzie posiadać własny kinematograf szkolny, który umiejętnie zastosowany może oddać nieocenione usługi w wychowaniu.

Odczyty o medjumizmie. W dn. 10, 11 i 12 bm. w sali Stow. rzemieślniczego przy ulicy Panny Marii Nr. 9, p. A. Czerbak wygłosi cykl odczytów o medjumizmie. Odczyty, ilustrowane będą 100 obrazami świetlnymi.

Opera w Częstochowie. W przysłym tygodniu Częstochowa powita w swoich murach operę warszawską pod dyr. T. Wierzbickiego. Jeden z najwybitniejszych artystów b. dwukrotny kierownik opery warszawskiej dr. Wierzbicki powziął śmiałą myśl zorganizowania trupy operowej w celu objazdu po prowincji. Trudny do urzeczywistnienia zamiar udał się zaktomicie i miasto nasze po raz pierwszy powita we wtorek, d. 15, bm. operę z całym aparatem orkiestry, chórow, dekoracji itp. akcesoriów, niezbędnych przy wystawianiu dzieł muzycznych. Orkiestra składa się z kapeli 100 puku c. i k. piechoty pod batutą p. Rydera; kapelmistrza opery warszawskiej; Udział w artystycznym tournée, biorą między innymi pp. Mechów-

na, Malliniakówna, Wisniewski, Pogorzelski oraz Chory.

Występy opery niewątpliwie cieszyć się będą nadzwyczajnem powodzeniem wśród miejscowej publiczności.

Na świętyni. Na utrzymanie schroniska dla dzieci w Krupce przez miesiąc październik, Rada Opiek. powiatowa postanowiła wyasygnować 1000 mk.

Ze związku techników szasnokowych. Proszeni jesteśmy o zaznaczenie, iż siedziba Związku Techników Szasnokowych w Warszawie z dniem 1 października br. przeniesiona została do lokalu Kasy Techników przy ulicy Czackiego nr. 5. Biuro Związku czynne codziennie od 6—5 wieczorem.

Ważne dla studentów. Pp. akademicy, którzy mają zamiar jechać dziś w drodze do Warszawy, zechcą się zgłosić do Kolegi Tenenbaum, Dojazd 13.

Na koleje w Galicji. Z powodu pojawienia się w pismach artykułów omawiających warunki przyjmowania polskich kolejarzy na posady w Galicji, wielu częstochowian b. urzędników kolejowych zwróciło się w tej kwestji do c. i k. dyrekcji kolei wchodnich.

Falszywe banknoty. Przed paru dniami w Sosnowcu ukazywały się falszywe banknoty stumarkowe. Dochodzenie wykazało, iż puszczaniem ich w obieg zajmowała się niejaką Helgort, mieszkanka Częstochowy, przy której znaleziono jeszcze kilkanaście sztuk falszywych banknotów.

Zapisy do Stow. lokatorów. Zapisy do Stow. lokatorów m. Częstochowy przyjmują się w następujących punktach: W sklepie Stowarzyszenia Rolniczego przy ulicy Krakowskiej nr. 1; w sklepach Stow. spożywczego „Jedność” na Ostatnim Groszu—Krakowskiej Nr. 32; przy ulicy Małej Nr. 8; św. Rocha—42; św. Barbary—28 i Stradomskiej—27; w sklepie p. Bochenra ulicy Panny Marii Nr. 12; w sklepie Ch. Landaua, Panny Marii Nr. 16.

Procz wyżej wymienionych punktów zapisy przyjmują, jak również udziela informacja sekretarz tymczasowego Zarządu p. Potażnik—ulica Piękna 4, w godzinach od 4—6 wieczorem.

Programy, biblioteczki i księgi szkolne dla szkół powszechnych. Ministerstwo WR i OP. rozesało do K. P. Inspektorów szkolnych okręgowych, listy i Programu dla szkół powszechnych 4 i 15-cio oddziałowych i program szczegółowy języka polskiego oraz spis książek do bibliotek szkolnych z wyjaśnieniami dla nauczyciela prowadzącego bibliotekę. W związku z tem Ministerstwo poleciło inspektorom, aby nauczycielstwo na swoich konferencjach opracowywało szczegółowy plan nauki, rozdzielony na miesiące. Opracowywanie szczegółowego planu nie ma na celu tworzenia szablonu, którego nie wolno przekraczać, lecz przemysłienie i określenie planu postępowania w ciągu roku szkolnego. Oprócz tego opracowane zostały przez ministerstwo następujące księgi szkolne dla szkół powszechnych: 1) wykaz dzieł wpisanych do szkoły, 2) dziennik lekcyjny i 3) wykaz uczęszczania do szkoły. Księgi te nabywać można za pośrednictwem Polskiej Składnicy Pomocy Szkolnych (Krakowskie-Przedmieście 7 w Warszawie).

Z targu. Targ w dniu wczorajszym pomimo dość dużej podaży produktów spożywczych był mało ożywiony. Za masło płacono 25—26 mk. kwarta, ser 4 funtowy 5—6 mk., jasek było bardzo mało, płacono za nie po 50 fen. sztuka.

Rozmaitości.

Sensacyjny wynalazek amerykański. Berneński „Bund” donosi z Nowego Jorku, iż departament artylerji w waszyngtońskim ministerjum wojny przeprowadził w ostatnich czasach próby ze świeżo wynalezionym przyrządem do przewożenia armat traktoorem. Próby dały wynik w zupełności zadawalający.

Do 4,7-calowej haubicy polnej przyrzepiono nowy przyrząd, który, puszczony w ruch, pędził bez przeszkota naprzód, bez względu na rowy, druzgotał drzewa, napotkane na swej drodze, wspiął się nawet na wzgórze o pochylności 45-stopniowej, którego stoki pokryte były warstwą błota na jedną stopę, wreszcie przebiegł brukowaną aleję, z szybkością 12 mil na godzinę.

Ostrzeżenie.

Ponieważ pojawiły się opakowania do lryszów ładując podobne do moich, ztem u prasom o wrośnięciu uwagi Szanownym moim odbiorcom na firmę i znak osłony.

Nieczystaw Weber
Fabryka cukrowa

ulica Panny Marii 12 29

Teatr „PARYSKI” Ulica Panny Marji

Program od Soboty 5-go do Piątku
11-go Września r. b. włącz.Prawdziwa Sensacja obecnego sezonu!
Arcydzieło stanowiące nowy
tryumf kinematograficzny z cyklu „KULTURA XX-go WIEKU”.

Precz z Ciemnotą

Wzruszający dramat życio-
wy w 6-ciu dużych częś-
ciach.W roli głównej słynny
Bernd Aldor.

II-ga serja stanowiąca oddzielną całość

Muzyka: Sekstet Artystyczny pod Dyrekcją
p. **Czesława Zaka.**
Słuchacza: Konserwatorium Warszawskiego.

Dla dzieci wejście wzbronione.

szegóły w programach.
Bufet enkiernieży przy teatrzeUwaga: Dziś dnia 8-go z powodu koncertu p. Sliwińskiego,
obrazy kinematograficzne demonstrowane będą do godziny 7-ej wieczorem.

Pomimo nadzwyczaj kosztownej dzierzawy obrazu ceny miejsc niepodwyższone.

Teatr „ODEON” ul. Panny Marji № 27.

Program od wtorku 8-go do piątku
11-go Października 1918 r.

SENSACJA! Wybitne arcydzieło filmowe! SENSACJA!

POD MASKĄ

Wspaniały dramat sensa-
cyjny w 6-ciu aktach.W roli głównej, ulubienica
Publiczności, słynna**HENNY PORTEN.**

Niebywała wystawa! Wytworne toalety! Znakomity balet!

Anons: wkrótce głęboki
dramat życiowy

„Pamiętnik aptekarza”

ze słyn-
ną**Loretą Leux**w roli
głównej.Orkiestra pod kierunkiem członka Filharmonji Łódzkiej p. **RAFALA KANTORA.**

Dla młodzieży wejście wzbronione.

Bufet enkiernieży przy teatrze.
Szegóły w afiszach i programach.

ŚWIERZBĘ

Szybko leczy mydlana

„MAŚC P-ra HEBDY”

w słoikach na 1-3-12 osób. Nie plami bielizny,
ma przyjemny zapach. Dla zwierząt po 1/2, i 1 K-o

„EKWOL HEBDY”

0316-

Ządać wszędzie. Skład główny Tow. Akc. Fr. Karpiński w Warszawie Elektoralna 35, w Częstochowie K. Rompaik

DOKTOR

Stefan Purski

przyjmuje codziennie od 9-11 i od 4-6 pp. Panie od 12-2

choroby skórne i weneryczne

Częstochowa ul. Piętna 5.

I-sze piętro. 754-

Stanisław Rumszewicz

advokat przysięgły

w Częstochowie ul. Piętna 7.

(I. piętro front obok Sądu Pok. II Okr.

Przyjmuje od 2-jej do 5. południu

z wyjątkiem niedziel i świąt.

Potrzebny chłopiec do
roznoszenia prenumeraty
„Gońca Częst.”Fabryka Cukrów
Mieczysława Weberapod firmą Bonbons de
Varsovie ul. P. Marji
20 poleca specjalnie Irysy

Kupię

wszelką ilość okru ma-
ku, miodu Fabryka cu-
krów Władysława Webe-
ra Keściuński 19 2165

Do sprzedania

garnitur żakietowy w
dobrym stanie Wiado-
mość ul. P. Marji № 41
krawiec Poznański 2175

Do wynajęcia

zaraz dwa pokoje z
kuchnią ul. P. Marji 62

Z powodu

wyjazdu: meble, kwiaty,
obrazy i rozmaite dro-
biażki do sprzedania
Szkoła 22 2182-

Mieszkania

po 2 pokoje z kuchnią
zaraz do wynajęcia po
15 mk. miesięcznie No-
wa № 46 2181-

Poszukuję

zajęcia szwajcara, woźne-
go, stróża znan ogzewa-
nie. Piśmienny, P. Marji
twa dobra Łaskawe zgło-
szenia do Adm. Gońca
dla W. W. 2179-

W niedzielę

w kinematografie zgu-
biono portmonecik z pu-
niędzmi. Uczciwego zna-
laczą uprasza się o zwrot
do Adm. „Gońca” 2177-

Sprzedam

trzy kontary i pulkę
tamte 10,000 rubli do
ukłowania na I-wszy Nr.
ship Wiad. ul. P. Marji
2 sklep. Hauptmann. 2180-

Nawóz

do sprzedania wiadomość
Dobra. Nr. 10

2 Pokoje

z elektrycznym oświetle-
niem do wynajęcia Jasno-
górska 34 w ogrodzie.
2167-

LEKARZ-DENTYSTA

Michał Grejniec

ul. Panny Marji № 10.

Wymywanie zębów bez bólu. Plomby

Zęby sztuczne. Korony.

Laboratorium zębów sztucznych.

codz. od 9-1 i 3-7 wieczorem.

Gony bardzo przystępne.

REMIZA WARSZAWSKA

Kantor Przewozowy

J. KOSSOWSKIEGO

przeniesiony został z ulicy Kościuski

41 na ulicę św. Stanisława Nr. 5 (róg

Kościuski) do domu własnego.

Pierwszy w Częstochowie chrośtojański skład
kupuje i sprzedaje różnego rodzaju meble, pian-
na maszyny do szycia i t. p. po cenach a-
miarkowanych, oraz poleca estkowiec umeblow-
wanie, sypialni, stołowych, i t. p. ul. Panny Marji
Nr. 50. 416-Zginął
portfel zawierający 2500
mk. dokumenty i plany
budowlane. Uczciwego
znalazę uprasza się o
zwrot do Adm. „Gońca”
za wysoką nagrodą
2176-Kozą
biała szgólna uprasza
się łaskawego zanalazę
odprowadzenie ul. P.
Marji 60 Smocarski
2180-Potrzebny
stróż ul. Keckuński 48
2182-

Redaktor i Wydawca F. D. Wilkoszewski.

Odbito we własnych zakładach drukarskich „Gońca Częstochowskiego”